

Rijsewijk omstreeks 1900 maakte in het Rotterdamse Gemeentearchief.⁶ Hij noteerde uit het Doopboek Lutherse Kerk: '1627. October 17. Is gedoopt Lieven. Vader Pieter. Get. Lieven Volkersz, Maeijke van de Laer en Betje de Neve.' Er wordt hier alleen van voornamen gerept en niet van achternamen. Maar ten eerste was Pieter, zoals verder zal blijken, inderdaad de naam van de vader van Lieve Verschuier. Ten tweede zou het wel heel toevallig zijn dat er een andere vader Pieter en een zoon Lieve zouden bestaan in Rotterdam, terwijl ten derde deze geboortedatum van Lieve prachtig uitkomt. Het lijkt dan ook zeer waarschijnlijk dat wij nu de geboortedatum, 17 oktober 1627, van Lieve Verschuier kennen. Vader Pieter Cornelisz Verschuier wordt in 1628 beeldhouwer en in 1638, eenen- vijftig jaar oud, steenhouwer genoemd.⁷ In 1645 maakt hij modellen voor de kerktoren en snijdt hij de beelden voorstellend geloof, hoop en liefde. In 1647 werd Pieter Verschuier, 'Beeldhouwer of Beeldsnijder' wel vier keer betaald voor 'beeltwerck van 't Schip ende jacht van Zyne Hoocheyt'.⁸ Op 4 december 1652 maken Pieter en Cornelis Verschuier, vader en zoon, beide beeldsnijders, een testament. Op 15 december van hetzelfde jaar werd een testament opgesteld door Pieter Verschuier, beeldhouwer; zijn erfgenamen zijn dan drie zoons. Op 26 april 1653 stierf Pieter en op 5 mei werd hij begraven. Op 29 maart 1654 stierf Cornelis Pieterszen Verschuier, die op 5 april werd begraven. De drie genoemde zoons waren dus Lieven, Cornelis en de hierna te noemen Aelbrecht. Deze was in 1662 te Kralingen getrouwd met Aryaentge van de Water en werd in 1663 nog eens Aelbrecht Pietersz (dus zoon van Pieter) Verschuier genoemd. In 1674 komt hij voor als 'meesterschilder' (en als weduwnaar inmiddels van Aryaentge) en in 1675 nog eens als 'fijnschilder'. Een inventaris van zijn huis werd in 1674 opgesteld en daarin wordt melding gemaakt van niet minder dan 'Een hondert en vijff schilderijen, soo groot als klein'.⁹ Aelbrecht was volgens Van Spaan 'een goed konterfeiter';¹⁰ hij werd op 16 juli 1680 te Rotterdam begraven. We kennen echter niet één schilderij van deze Aelbrecht. Samenvattend, vader Pieter was beeldsnijder voor schepen, evenals zijn zoon Cornelis, zijn zoon Aelbrecht was schilder en verzamelaar of handelaar in schilderijen.

Van Lieve weten we dus dat hij in 1652 een jaar in Amsterdam woonde. Was hij daar in de leer bij een schilder? Bijvoorbeeld, zoals vaker verondersteld, bij de destijds beroemde Simon de Vlieger, die in maart 1653 stierf en bij wie ook de jonge zeeschilder Willem van de Velde in de leer is geweest? De Vlieger was in ieder geval van groot belang voor Verschuier, want deze laatste maakte nog in 1663 een exacte kopie naar het schilderij van De Vlieger, *Het bezoek van Frederik Hendrik aan de oorlogsvloot in juni 1646* (cat.nr.

⁶ Aldaar bewaard in de Inventaris van de archieven van ... het Museum Boijmans (Rotterdam 1990), nr. 287.

⁷ Wanneer niet anders vermeld zijn de gegevens afkomstig van de notities van Haverkorn van Rijsewijk.

⁸ Fr.D.O. Obreen, *Archief voor Nederlandsche kunstgeschiedenis*, 2 (Rotterdam, 1879-80), p. 16-17.

⁹ A. Bredius, *Künstler-Inventare*, 6 (Den Haag, 1919), p. 2257.

¹⁰ Gerrit van Spaan, *Beschrijvinge der Stad Rotterdam en eenige omliggende dorpen* (Rotterdam, 1698), p. 421.

46). In december 1653 was Verschuier weer terug in Rotterdam, want hij 'beeltsnijder, zieckelijk zijnde', passeerde toen zijn laatste wil, waarin hij zijn broer Aelbrecht tot universele erfgenaam benoemde.¹¹ Zou hij daarna de reis naar Rome hebben gemaakt in gezelschap van de Utrechtse schilder Johannes van der Meer (c. 1638-1688), zoals wordt vermeld door de kunstenaarsbiograaf Arnold Houbraken in 1721?¹² Van deze Van der Meer werd verondersteld dat hij in de periode 1655 tot 1657 Italië had bezocht, maar dat zou wellicht iets vroeger moeten zijn geweest, uitgaande van de data van Lieve Verschuier.¹³ Een tekening van Lieve Verschuier, die in 1975 werd geveild, stelt voor een Italiaanse haven met schepen en is gedateerd 1653, hetgeen klopt met de gegevens zoals we die tot nu toe kennen (cat.nr. 79). In ieder geval is Verschuier in 1656 terug, want dan trouwt hij op 24 september te Hillegersberg met Catharina Akershoeck. Het paar krijgt vijf kinderen, Pieter (1657), Lambert (1659), Johannes (1661), Meijnsje (1664) en een dochter Clementia. In 1666 overlijdt Trijntje, de vrouw van Lieve, wonend 'op de Blaeck bij de Pampiermolen' en een jaar later, op 11 maart 1667, verkoopt burgemeester Adriaen Vroesen, vanwege erfgenamen van Dirck Cornelisse Cruyff, hem een huis onder de Boompjes. Het gaat hem goed, want in 1674 wordt hij voor zes maanden aangesteld als beeldsnijder op 's lands werf, tegen een dagloon van 36 stuivers.¹⁴ In 1678 is hij zelfs hoofdman in het Sint Lucasgilde van de steen- en beeldhouwers (nb. dus niet van de schilders!).¹⁵ Gezond van lichaam maakt 'Lieven Verschuere, schilder ende beeltsnijder, weduwnaar van Trijntje Lamberts Akershoeck, wonende in de Boomkens alhier' op 24 juli 1683 een testament op, waarbij overigens als zijn kinderen Pieter, Meijnsje en Lambert worden genoemd.¹⁶ Echter op 23 november 1686 revoceert hij het testament, 'sieck te bedde leggende', waarbij hij met hevig bevend handschrift zijn laatste handtekening zet.¹⁷ Hij werd zo'n drie weken later op 17 december 1686 te Rotterdam begraven in de Franse kerk.¹⁸ Van Spaan noemt hem in 1698 als volgt: 'Lieve Verschuier, in zijn tijd een drolligen haan / was een uitstekend Morge-stond / Scheep- en Waterschilder; ook een goed beeldhouwer'.¹⁹

Helaas is er van het schitterende beeldhouwwerk, dat vader Pieter en zijn zoons Cornelis en Lieve voor de admiraliteit vervaardigd moeten hebben, niets bewaard. Het moet er ongeveer uitgezien hebben als het snijwerk op de spiegel van 'The Royal Charles', het Engelse schip dat in 1667 door Michiel de Ruyter in Chatham werd buitgemaakt en waarvan de spiegel thans in het Rijksmuseum in Amsterdam is.

Van zijn schilderijen zijn er thans zo'n vijfenzeventig bekend. De onderwerpen zijn verbonden met zijn vak als beeldhouwer voor schepen, want het zijn voornamelijk zeegezichten, waarin schepen een prominente rol

¹¹ N. Alting-Mees, 'Aanteekeningen over oud-Rotterdamsche kunstenaars', in: *Oud Holland* 31 (1913), p. 261-263.

¹² A. Houbraken, *De groote Schouburgh der Nederlandsche konstschilders en schilderessen*, 3 (Amsterdam 1721), p. 291.

¹³ Zie Gregor J.M. Weber, 'Antoine Dézallier d'Argenville und fünf Künstler namens Jan van der Meer', in: *Oud Holland* 107 (1993), p. 301.

¹⁴ Scheffer, Fr.D.O. Obreen, *Rotterdamsche Historiebladen*, 3 (Rotterdam, 1880), p. 715.

¹⁵ Scheffer, Obreen, 2, 1876, p. 28.

¹⁶ Alting-Mees, p. 261-263; notaris Hans Smits.

¹⁷ Gemeentearchief Rotterdam, Oud-Notarieel-Archief, invnr. 1129, notaris J. van Weel, p. 384-388, p. 388, verso, ondertekening.

¹⁸ Scheffer, Obreen, p. 716.

¹⁹ Van Spaan, 1698, p. 421.